

Gram Panchayat Mehal Kalan v. Ram Singh and others
(J. V. Gupta, J.)

ਜੇਵੀ ਗੁਪਤਾ ਜੇ.

ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਮਹਿਰ ਕਲਾਂ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 571.

16 ਅਪ੍ਰੈਲ 1986

ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ਼ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ (1961 ਦਾ XVIII)— ਧਾਰਾ 11 ਅਤੇ 13— ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ— ਧਾਰਾ 11 ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ— ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 —ਕੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ—ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ—ਕੀ ਸਾਂਭਾਲਯੋਗ ਹੈ।

ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। , - ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 6 ਅਤੇ 7)

ਸ੍ਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਧੀਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ , ਬਰਨਾਲਾ, ਮਿਤੀ 9 ਜਨਵਰੀ, 1986 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 115 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਬੰਧੀ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 3 ਏ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਦਈ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਜੀ.ਐਸ.

ਐਮਐਸ ਰੱਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਜੇਵੀ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.-

(1) ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਿਤੀ 9 ਜਨਵਰੀ, 1986 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁਢਲਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(2) ਮੁਦਈਆਂ/ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਿੰਡ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਦੇ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਸੰਯੁਕਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ, ਅਤੇ ਸਾਲ 1979-80 ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਮਾਲਕ ਸਨ; ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਕਿ ਇੰਤਕਾਲ ਨੰਬਰ 624, ਮਿਤੀ 13 ਜੂਨ, 1964 ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ, ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਪਟਵਾਰ ਹਲਕਾ ਏ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਬੇਅਸਰ ਸਨ, ਮੁਦਈ ਇਸ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਵੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸਾਦੇ ਝਗੜੇ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇ ਮਾਲਕਾਂ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਇੰਦਰਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ।

(3) ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1961 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਐਕਟ) ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਰਫ਼ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ; ਕਿ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ, ਅਤੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਦਰਜਾਉਂਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਗਲਤ ਸਨ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ; ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ।

(4) ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਲਈ ਮਾਨਯੋਗ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11

Gram Panchayat Mehal Kalan v. Ram Singh and others
(J. V. Gupta, J.)

ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਜਾਂ ਸਮਝੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਹੱਕ, ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ, ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਾਈਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੇਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਬਾਲਦ ਕਲਾਂ ਬਨਾਮ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ (1), ਰਾਖਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ (2), ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਸਾਧਰਾਵਰ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (3) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।

(5) ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ, ਮੁਦਈਆਂ-ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 13 ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਬੁੱਢਾ ਥੇਹ (4), ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (5), ਮੇਹਰੂ ਬਨਾਮ ਮੋਹਨ ਲਾਈ (6), ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਈ (ਮੌਤ) ਬਨਾਮ ਕੁਰੜਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। 7), ਅਤੇ ਭਾਗੂ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਸਰੂਪ (8)।

(1) 1981 ਆਰਐਲਆਰ 479

(3) 1983 (1) L.L.R. 602.

(2) 1985 ਆਰਐਲਆਰ 434.

(4) 1985 PLJ 231.

(5) 1985 PLJ 247.

(6) 1985 PLJ 37.

(7) 1985 PLJ 53.

(8) 1985 PLJ 366.

(6) ਮੈਂ 1 ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਲੀਘਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:-

- (7) . ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਦੇਹ ਵਿੱਚ ਹੱਕ, ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। -(1) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਜਾਂ ਸਮਝੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀ ਕ੍ਰਾਈਬਡ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤ, ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੀਕ੍ਰਾਈਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਲਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ 1976 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰ. 19 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ, 1976 ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਨੰ. 19 ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬਾਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ: -

“ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ-

- (a) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਚਿਤ ਕੰਮ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਚ ਨਿਹਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ
- (b) ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਕਲੈਕਟਰ ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣਾ ; ਜਾਂ
- (c) ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ

Gram Panchayat Mehal Kalan v. Ram Singh and others
(J. V. Gupta, J.)

ਜਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੇਵਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਓਓ ਟੈਪਲ ਟੈਡ। ਮੌਜੂਦਾ ਸੂਟ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਦੀ ਧਾਰਾ 11, ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ, ਬਾਲਦ ਕਲਾਂ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਸਧਰੌਰੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ! ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕਰੋ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁਦਈਆਂ-ਜਵਾਬਕਾਰਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰੋਮਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੇਸ ਸਹਾਇਕ ਟੈਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰੋ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ), ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਲਈ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਗੂ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ), ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13, ਹਰਿਆਣਾ ਸੋਧ ਐਕਟ 2 ਦੇ 1981 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਇਹ ਝਗੜਾ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਦਾ ਹੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨਾਲ ਹੈ।' ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਦਈ/ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

(7) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਹੈ।

(8) ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(9) ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ, ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ, 28 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1986 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

ਐਚ. ਐਸ. ਬੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ